

W wyniku wyłączenia Polaków z 51,5 proc. oszczędności zgromadzonych w OFE, w tym roku w polskich finansach publicznych pojawi się sztuczna nadwyżka. Rada Unii Europejskiej zdecydowała, że takie jednorazowe zdarzenie nie jest przesłanką do zdjęcia z Polski rozpoczętej w 2009 r. procedury nadmiernego deficytu. UE daje polskiemu rządowi jasny sygnał, że zakończenie procedury wymaga gruntownej reformy finansów publicznych, a nie krótkowzrocznych działań takich jak „skok na OFE”.

• OPIS PRZYPADKU

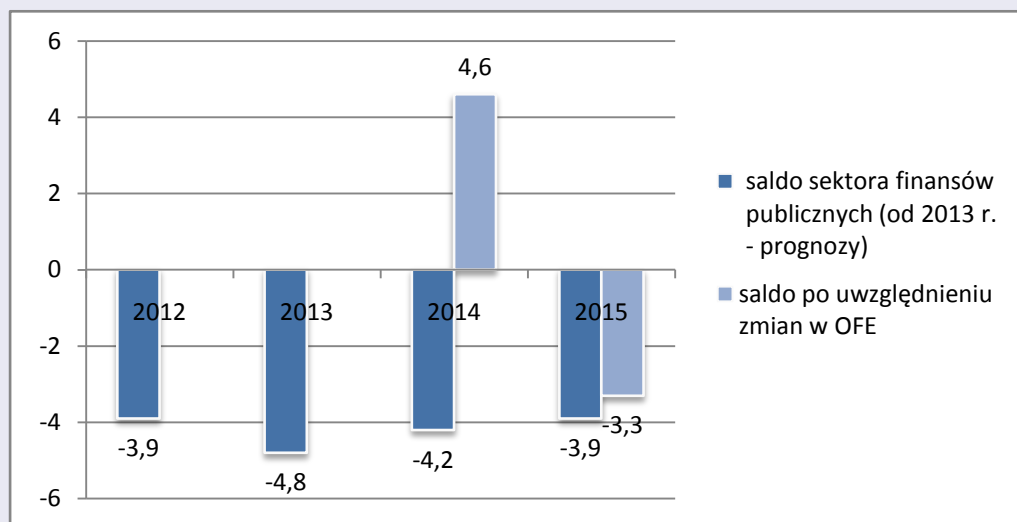
Rada UE ds. ekonomicznych i finansowych 10 grudnia 2013 r. (2013/758/EU, a także 17549/13) uznała, że nadwyżka sektora finansów publicznych w 2014 roku powstanie w wyniku jednokrotnego przeniesienia oszczędności obywateli z prywatnych funduszy emerytalnych do budżetu państwa. Jest to zjawisko jednorazowe, a nie trwała zmiana polityki fiskalnej. Rada zdecydowała więc, że nie ma podstaw do wyjścia Polski z niechlubnej procedury nadmiernego deficytu. Zgodnie z wyliczeniami Komisji Europejskiej tegoroczna sztuczna nadwyżka o wartości 4,6 proc. PKB ma powstać wyłącznie za sprawą przejścia środków z OFE – rzeczywisty deficyt wyniesie zaś ok. 4,2 proc. PKB. Już w 2015 r., nawet uwzględniając pieniądze z OFE, według KE nasz kraj znowu będzie miał deficyt przekraczający 3 proc. PKB. Bazując na szacunkach Komisji, Rada UE nie tylko uznała, że rząd RP nie zastosował się do polecenia redukcji nadmiernego deficytu w latach 2013 i 2014, ale też wyraża niepewność, czy Polsce uda się go obniżyć w 2015 r. Unia ostrzega też, że po wejściu w życie jesienią br. nowej metodologii liczenia deficytu i długu publicznego ESA 2010, pieniądze ze „skoku na OFE” oraz „suwaka bezpieczeństwa” przestaną być traktowane jako dochody. Zgodnie z nową metodologią przejście przez państwo aktywów, któremu towarzyszy wzrost przyszłych zobowiązań budżetowych, nie poprawia salda sektora finansów publicznych.

• OCENA EKSPERTA FOR

Unia Europejska daje dobry sygnał, że nie będzie uznawać stosowania przez państwa członkowskie „dróg na skróty”, które tylko przejściowo poprawiają saldo finansów publicznych. Do takich manipulacji należy umorzenie przez polski rząd obligacji posiadanych przez Otwarte Fundusze Emerytalne i zapisanie tych pieniędzy na wirtualnych subkontach przyszłych emerytów w ZUS. Zmiany te mają w bieżącym roku przynieść nadwyżkę w polskim sektorze finansów publicznych. Rada UE, decydując o niezdejmowaniu z naszego kraju procedury nadmiernego deficytu, podkreśla, że za polepszenie salda finansów publicznych nie może zostać uznany jednorazowy efekt „pójścia na skróty”, a tylko trwałe zmiany w polityce fiskalnej. Zwłaszcza, że trudno, aby „drogi na skróty” nie niosły ze sobą niebezpieczeństw natury politycznej i ekonomicznej: w przypadku Polski zwiększenie uzależnienia emerytur od państwa kosztem systemu kapitałowego zmniejsza bezpieczeństwo przyszłych emerytur, a samo wprowadzenie tej zmiany stanowi demonstrację braku szacunku rządzących do prawa i obywateli.

Zamiast akceptować politykę omijania reform, Rada UE wymaga od Polski uczciwego obniżenia deficytu. Rada powołuje się na prognozy Komisji Europejskiej, według których w 2015 r. dziura budżetowa nawet po uwzględnieniu zmian w OFE będzie znów przekraczała dozwolone 3 proc. PKB. Komisja ocenia, że deficyt polskiego sektora finansów publicznych – po wyłączeniu zarówno wpływu umorzenia obligacji posiadanych przez filar kapitałowy, jak i tzw. suwaka bezpieczeństwa*, czyli zgodnie z nową metodologią ESA 2010 – wyniesie 4,2 proc. w 2014 r. i 3,9 proc. w 2015 r. Te dane powinny uświadomić obecnej i przyszłym ekipom rządzącym, że nie da się trwale poprawić stanu finansów publicznych bez przeprowadzania odważnych reform. W Analizie FOR nr 10/2013 pt. „Rząd zwiększa podatki zamiast przeprowadzić trwałe reformy strukturalne” podkreślone zostało, że zamiast m.in. przejmować środki obywateli zgromadzone w OFE, rząd powinien dokonać rewizji wydatków politycznie wrażliwych (tzw. sztywnych), zreformować system waloryzacji rent i emerytur, zlikwidować przywileje emerytalne i lepiej wydawać środki z Unii Europejskiej.

Saldo sektora finansów publicznych Polski (proc. PKB)

Źródło: Komisja Europejska, 15.11.2013; Rada UE, 10.12.2013.

Rada UE przedłużyła Polsce termin redukcji nadmiernego deficytu. Zaznaczyła, że polski rząd powinien zadbać, aby w 2014 r. deficyt – po wyłączeniu wpływów ze zmian w OFE – kształtował się na poziomie 3,9 proc. PKB, a w 2015 r. wyniósł 2,8 proc. PKB. Rząd premiera Donalda Tuska nie mógł mieć złudzeń, że Unia Europejska postąpi inaczej i zdejmie z Polski procedurę nadmiernego deficytu za sprawą nadwyżki, która wynika z manipulacji składkami emerytalnymi. Już w 2011 r. Komisja Europejska nie zdjęła procedury nadmiernego deficytu z Węgier, których rząd osiągnął 4,3-proc. nadwyżkę w wyniku znacjonalizowania nie tylko obligacji, ale i akcji należących do tamtejszego kapitałowego filaru emerytalnego.

/ Recenzent: Aleksander Łaszek

Bibliografia: Decyzja Rady UE ds. ekonomicznych i finansowych z 10.12.2013 r. (2013/758/EU), Komunikat Rady UE ds. ekonomicznych i finansowych nr 17549/13 z 10.12.2013 r., Rekomendacja Komisji Europejskiej do rekomendacji Rady z 15.11.2013 r., Gadomski W., *It is not easy to get rid of the excessive deficit procedure*, 15.11.2013 r., obserwatorfinansowy.pl.

* Suwak bezpieczeństwa – stopniowe przenoszenie środków z OFE do ZUS, rozpoczynane na 10 lat przed przejściem ubezpieczonych na emeryturę; jeden z elementów najnowszych zmian w systemie emerytalnym.

Kontakt do eksperta:

Anna Patrycja Czepiel

e-mail: anna.czepiel@for.org.pl

Forum Obywatelskiego Rozwoju

Al. J.Ch. Szucho 2/4 lok. 20, 00-582 Warszawa

tel. +48 22 628 85 11, +48 691 232 994

e-mail: info@for.org.pl

www.for.org.pl

Dołącz do nas: [facebook.com/FundacjaFOR](https://www.facebook.com/FundacjaFOR)